

တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ဟံၣ် ကျဲၣ်သ့ၣ်လီၤဆီတၢ်မအကျဲ တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤလၢမိၢ်ပၢ်တဖန်အဂီၢ်

(Understanding the Special Education Process – Karen version)

လံာ်တၢ်ဖျါလၢလံာ်အံၤဟ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်

ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့ၣ်တၢ်ကျဲၣ် လၢပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်အဂီၢ် (IEP) န့ၣ်လီၤ. တၢ်မအကျဲကစးထီၣ်ဖဲပုၤတဂၤ (ကျဲၣ်အပူၤမတၢ်ဖိ, မိၢ်ပၢ်တဖန်, အဂၤအဂၤ) မတၢ်ဆုၤထီၣ်ဆူညါတတီၤလၢသမံထံအဆိကတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခဲန့ၢ်ပၢ်အနီၢ်ဂံၢ်တခါစုၣ်စုၣ်အလီၢ်ကဝီၤပိာ်ထွဲလၢလံာ်တၢ်ဖျါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

- ၁. မိၢ်ပၢ်တဖန်, ကိုကီၢ်ရၢၣ်အပူၤမတၢ်ဖိ, မုတမ့ၢ် ပုၤအဂၤအဂၤလၢတၢ်ယုထီၣ်အီၤတဖန်အတၢ်သမံထံ, မိၢ်ပၢ်တဖန်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအလံာ်.
- ၂. တၢ်သမံထံလၢပျဲလၢလံာ်လၢဆုၤ. တၢ်ဆၢတံာ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပၢ်ပနီၣ်အီၤ.
- ၃. တကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ယုထံ*
- ၄. ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢတဖန် လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ယုထံ.
- ၅. (က) IEP တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်(ခ)တၢ်ပၢ်ကျဲၣ်မုဆုၤလၢပၢ်လီၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ် (ဘၣ်တဘၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ကဘၣ်မခံဘျီ).
- ၆. မိၢ်ပၢ်တဖန်တတူၢ်လီၤ*
- ၇. မိၢ်ပၢ်တဖန်တူၢ်လီၤ
- ၈. တနံၣ်တဘျီ IEP တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်.
- ၉. မိၢ်ပၢ်တဖန်တတူၢ်လီၤ*
- ၁၀. မိၢ်ပၢ်တဖန်တူၢ်လီၤ.
- ၁၁. တၢ်ပၢ်လီၤမုၢ်နီၤမုၢ်သီလၢတၢ်ကစးထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ် IEP တၢ်မၤစၢအဂီၢ်.

တၢ်အကျဲအကျဲမတၢ်ဒ်လဲၣ်-

- ၁. မိၢ်ပၢ်တဖန်, ပုၤလၢအဘၣ်ယးဒီးကို, ကိုဖိတဖန်, မုတမ့ၢ်ပုၤမၤတဖန်ကမတၢ်ယုထီၣ်လၢတၢ်သမံထံအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ယုထီၣ်တၢ်သမံထံအဂီၢ်သၢပူၤယုသ့ၣ်ညါဆၢတံာ်လၢနဖိန့ၣ် ဟူးခဲဖဲမတၢ်တသ့ဂုၤမုၢ်စုၤ လိာ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့ၣ်လီၤဆီ မုၢ်စုၤ, ကိုကီၢ်ရၢၣ်ကမၤပံၤမၤလၢပျဲပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်တၢ်သမံထံအဂီၢ်တက့ၢ်. မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်သမၤလၢတၢ်န့ၣ်လီၤတၢ်သမံထံသၢပူၤ, တၢ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤအကြးဝဲဘၣ်ဝဲအသိးဒီးကဒုးသ့ၣ်ညါနတၢ်ခွဲတၢ်ယာ်တဖန်န့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်တၢ်ယုထီၣ်န့ၣ်လီၤနတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအလံာ်ကွဲးလၢအဆိကတၢ်(တၢ်တဘျီ)လၢတၢ်သမံထံအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ပျဲတၢ်ဒီးအကံၢ်အစီသ့ဘၣ်ဝဲနီၤတဖန်ဒီးနီၢ်ကစၢ်ကကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်အစတဖန်လၢအဘၣ်ယးတၢ်သမံထံ, ဒီးဆၢတံာ်မုၢ်နဖိက ကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ယုထံလၢကျဲၣ်သ့ၣ်လီၤဆီအတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢတဖန်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃. နဖိမ့ၢ်တကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ယုထံသၢပူၤ, တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤလံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပၢ်တဖန်တၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့အိၣ်ဒီးတၢ်အခွဲအယာ်လၢနတတူၢ်လီၤတၢ်အစပၢ်ဖျါတဖန်လၢအဘၣ်ယးတၢ်သမံထံ မုတမ့ၢ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ယုထံ တသ့ဘၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တတူၢ်လီၤတၢ်အစလၢတၢ်သမံထံ, နအိၣ်ဒီးတၢ်အခွဲအယာ်လၢတၢ်သဘျီလၢအဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့ၣ် တၢ်သမံထံ (IEE) န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအတမၤတၢ်လၢကျဲၣ်ကမၤပံၤမၤလၢပျဲ IEE အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုကီၢ်ရၢၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ် IEE အဂီၢ် မုတမ့ၢ် ပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်တက့ၢ်ဒိၣ်ဆဲးတၢ်စုၢ်အံၤလီၤလီၤဒဲးတၢ်မၤကျဲၣ်အသိးကဒိကန့ၣ်တၢ်သမံထံအံၤမ့ၢ်ကကြးဝဲဘၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.*
- ၄. နဖိဒီးန့ၢ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ယုထံအဂီၢ်တၢ်မၤစၢ, နဒီးကိုအပူၤမတၢ်ဖိကရဲၣ်ကျဲၣ်နဖိတၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်လၢပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်အဂီၢ် (IEP) ဝဲ IEP အကရူၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဆၢကတၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်စုၢ်ကိးပုၤလၢအခွဲအယာ်ထံသိးပျဲသိးလၢကရူၢ်ဖိတဖန်အကျဲၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

- ၅. **IEP** အဖဲးစရိအအပူဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်မၤစၢလီၤဆီၤလၢနဖိလိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢလၢဒ်တၢ်သမံထံဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အစၢအိၣ်အသိး တဖၣ်မၤတူၢ်အဝံၤလၢတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤဒီးတၢ်တိၣ်ပၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ပၢ်နီၣ်အနီၣ်ထီၣ်လၢကမၤနီၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အစီၢ်န့ၣ်လီၤ.ကရူၢ်ကယုသ့ၣ်ညါန့ၣ်တၢ် ဟ့ၣ်မၤစၢတဖၣ်လၢ **IEP** အပူၤတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢတၢ်တဖၣ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်ကိးဒီးတၢ်ဘိၣ်ဘၣ်မၤစၢထီၣ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲအကတီၢ်န့ၣ် **IEP** ဒီးတၢ်ဆီၤလီၤပၢ်လီၤကျဲၣ်က မၤတၢ်ဆၢတဲာ်တဖၣ်ကဟံးန့ၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဘျီအပူၤန့ၣ်လီၤ.ဖဲအကတီၢ်အစၢအစၢတဖၣ်,တၢ်ပၢ်လီၤတၢ် လီၤတၢ်ကျဲၣ်ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လီၤဆီၤ(ညီၣ်န့ၣ်တၢ်ကိးလၢတၢ်ပၢ်လီၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်)န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၢ်လီၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ် လၢနဖိအစီၢ်ကဘၣ်မ့ၢ် ခိၣ်ယၤဝးတရံးလၢအကြိယၢ်တၢ်အစၢကတၢ် (**LRE**) လၢကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢနဖိလိၣ်ဘၣ်တဖၣ် အစီၢ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲဒၣ်ပိာ်ခွါ မ့တမ့ၢ်အဝဲဒၣ်ပိာ်မ့ၢ်အစီၢ်တၢ်ကပၢ်လီၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ် ညီၣ်န့ၣ် လၢအဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢ မ့တမ့ၢ် **IEP** ကရူၢ်အတၢ်ဆၢတဲာ်တဖၣ်ဖဲန့ၣ်,တၢ်ကမၤအါထီၣ်တၢ်မၤစၢဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤမၤစၢတၢ်တဖၣ် ဒၣ်လဲၣ်ဖိတစၢအံၤအစီၢ်တၢ်လီၤဖဲန့ၣ်တလၢထီၣ် ပျဲထီၣ်ဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.နမ့ၢ်ပူၤလၢအန့ၣ်လီၤပၣ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်လၢကရူၢ်တခါလၢလၢအပူၤလၢကဆၢတဲာ်တၢ်မၤစၢအိၣ်ထွဲတဖၣ်လၢ နဖိကဒီးန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကတဲာ်တၢ်ပၢ်တၢ်ဝဲအစီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၆. နမ့ၢ်တတူၢ်လီၤယုာ် **IEP** ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၢ်ဖျါတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်သၢပူၤ,အဆိနကမၤယုာ်တၢ်အၢၣ်လီၤဒီးနဖိအ **IEP** ကရူၢ်တက့ၢ်. ဖဲန့ၣ်နမ့ၢ်တအၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤ ဒံးဘၣ်န့ၣ်, နစူးကါနတၢ်တက့ၢ်ဒိၣ်ဆံးတၢ်စ့ၢ်အံၤလီၤလီၤဒ်တၢ်မၤကျဲၣ်အသိးလၢအမ့ၢ်နတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်, လၢအပၣ်ယုာ်တၢ်စ့ၢ်လီၤဘိၣ်လီၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်တဲာ်တၢ်ယုထၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.*
- ၇. နမ့ၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤလၢလံာ်ကွဲးယုာ်ဒီး **IEP** ဒီးတၢ်ပၢ်လီၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၣ်န့ၣ်နဖိကဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢတၢ်ကွဲးန့ၣ်လီၤဆူ **IEP** အပူၤလီၤ. နကဒီးန့ၣ်ဘၣ်နဖိ အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပၢ်ဖျါတဖၣ် အစၢကတၢ်တဘျီတဘျီဒ်မိာ်ပၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ပၢ်ဖျါလၢအဖိတဖၣ်အကျါတအိၣ် ဒီးဖိလၢဟူးဂဲးဖဲမၤတၢ်တသ့ဂုၤဂုၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နယုထီၣ်တၢ်သ့လၢ **IEP** ကရူၢ်ထံၣ်လီၤသးမ့ၢ်လၢအလီၤအိၣ်လၢတၢ်လိၣ်မၤတၢ်ဆီတလဲလၢ **IEP** အပူၤအယိန့ၣ်လီၤ.
- ၈. **IEP** ကရူၢ်ထံၣ်လီၤသးအစၢကတၢ်တန့ၣ်တဘျီလၢကတဲာ်ကိးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒီးကွဲးဖျါထီၣ်တၢ်ပညိၣ်ဖိတၢ်အသိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤစၢအိၣ်ထွဲလ **IEP** ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်အမ့ၢ်မိာ်ပၢ်အသိး,နတူၢ်လီၤသ့ မ့တမ့ၢ် တတူၢ်လီၤဘၣ်သ့ယုာ်ဒီးတၢ်ဆီတလဲလၢတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢကမၤတဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တတူၢ်လီၤလၢသ့ပူၤ,နက ကွဲးပၢ်ဖျါထီၣ်လၢလံာ်ကွဲးန့ၣ်တက့ၢ်.
- ၉. နမ့ၢ်တတူၢ်လီၤတၢ်ဆီတလဲတဖၣ်လၢ **IEP**အပူၤတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်,နဖိကဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢအိၣ်ထွဲတပယုာ်ယိလၢတၢ်ကွဲးလီၤတၢ်ပၢ်လၢအပူၤကွံာ် **IEP** တူၤလီၤလၢနဒီးကွံာ်အပူၤမၤတၢ်ဖိမၤန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤတစုန့ၣ်လီၤ. နကြးပၢ်ဖျါထီၣ်နတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ယုာ်ဒီးပူၤအစၢလၢ **IEP** ကရူၢ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးဆူညါနမ့ၢ်တတူၢ်လီၤဒံးဘၣ်ယုာ်ဒီး **IEP** န့ၣ်နအိၣ်ဒီးတၢ်စူထၢအါမံၤ, လၢအပၣ်ယုာ်တၢ်ယုထီၣ်လၢတၢ်ကမၤကွၢ်အါထီၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့ တၢ်သမံထံလၢတၢ်သဘျီ (**IEE**) မ့တမ့ၢ် နီၤဖးဝဲၣ်ဖးလီၤတၢ်တတူၢ်လီၤလၢတၢ်စူးကါသ့ တၢ်တက့ၢ်ဒိၣ်ဆံးတၢ်စ့ၢ်အံၤလီၤလီၤအတၢ်မၤကျဲၣ်အသိးတက့ၢ်.*
- ၁၀. မၤကဒီးဆူညါ နဖိကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့လီၤဆီအတၢ်မၤစၢ မ့ၢ်လၢကရူၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤဝဲလၢတၢ်မၤစၢအိၣ်ထွဲအံၤလိၣ်ဒံးဒၣ်အဖၢမ့ၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်သမံထံကဒီးဝဲတဘျီ, အစၢကတၢ်လၢသၢန့ၣ်အတီၢ်ပူၤ, မ့တမ့ၢ် လၢ နဒီးကွံာ်ဂီၢ်ရူၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤလၢ တလိၣ်လၢလၢတၢ်ကသမံထံလၢမၤကဒီးဆူညါနဖိန့ၣ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး တၢ်ယုထၢလၢကျဲၣ်သ့လီၤဆီအတၢ်မၤစၢ ဒီးတၢ်ကဆၢတဲာ်တၢ်မၤစၢတဖၣ်လၢအလိၣ်လၢ အဝဲဒၣ်ပိာ်ခွါ မ့တမ့ၢ်အဝဲဒၣ်ပိာ်မ့ၢ်အစီၢ်န့ၣ်လီၤ.